

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о високом образовању је у одредби члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, систем у области образовања.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У циљу прецизирања и усклађивања појединих одредаба Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/17, 73/18, 27/18 - др. закон, 67/19, 6/20 - др. закони, 11/21 - аутентично тумачење, 67/21 и 67/21 - др. закон) у даљем тексту (Закон), потребно је извршити измене и допуне овог закона.

Предложеним изменама и допунама Закона, најпре треба да се регулишу проблематична питања која се односе на сараднике у настави и асистенте, као и на студенте који су уписани до 10. септембра 2005. године на свим нивоима студија.

Такође, предложеним допунама Закона решиће се спорно питање академских назива за студенте који су уписивали основне студије по плановима и програмима којима нису предвиђени ЕСПБ бодови на установама које су у тренутку уписа студената имале решење о испуњености услова за почетак рада и обављање делатности, а акредитацију добиле накнадно.

Предложеним изменама и допунама прописују се одредбе које се односе на Јединствени информациони систем просвете (у даљем тексту: ЈИСП), који до сада није био дефинисан. Тиме се на свеобухватан начин прописује дефиниција ЈИСП-а, дужност високошколске установе да води евиденцију и унесе и ажурира податке који се односе на евиденције и регистре у складу са Законом којим се уређују основи система образовања и васпитања и Правилником о Јединственом информационом систему просвете, као и у складу са одредбама које се овим изменама и допунама прописују, услове и начин успостављања ЈИСП-а, рокове за унос података и ажурирање података у регистре, као и одговорност и казну у случају непоштовања законских одредаба.

Предложене измене и допуне у вези са накнадом за чланове Националног савета и начин финансирања Националног акредитационог тела, треба да доведу до изједначавања висине накнаде са висином накнаде за друга слична тела као и изједначавања финансирања Националног акредитационог тела са начином финансирања осталих тела и агенција у Републици Србији и обезбеђивање финансијске самоодрживости НАТ-а.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона врши се измена у члану 11. став 14. Закона, чиме се омогућава да висина накнаде за рад Националног савета коју утврђује Влада Републике Србије, буде изједначена са висином накнаде за друга слична тела, као што је на пример Национални савет за науку.

Чланом 2. Нацрта закона врши се допуна члана 14. став 3. Закона, чиме се начин финансирања Националног акредитационог тела (НАТ) изједначава са начином финансирања осталих тела и агенција у Републици Србији и обезбеђује финансијска самоодрживост НАТ. Такође, на овај начин поступа се у складу са препорукама Панела Европске асоцијације за обезбеђење квалитета у високом образовању ((European Association for Quality Assurance in Higher Education – ENQA), који је у свом Извештају о усклађености НАТ са Европским стандардима и смерницама ((Standards and Guidelines for quality assurance in the EHEA – ESG) из фебруара 2020. године, констатовао да је неопходно да успостављања стабилног начина финансирања, кроз израду дугорочних финансијских планова и финансијску подршку из државног буџета, а у циљу отклањања примедби ENQA у примени ESG и обнављању пуноправног чланства у овој организацији. Преласком на делимично буџетско финансирање избегла би се евентуална потреба повећања накнада за поступке акредитације високошколских установа и студијских програма, које плаћају високошколске установе у Србији.

Чланом 3. Нацрта закона врши се допуна члана 74. Закона, чиме се одређује ко још може да буде у пољу медицинских наука предавач (из разлога што поједина лица која су компетентна да буду предавачи у области медицинских наука закон својом дефиницијом није обухватао).

Чланом 4. Нацрта закона врши се измена и допуна члана 78. Закона, чиме се на конкретнији начин прецизирају услови за професора емеритуса, као и то да имајући у виду да досадашња накнада за рад професора емеритуса није дефинисана, потребно је да се дефинише у складу са реалном накнадом која одговара лицима која се налазе у продужењу радног односа.

Чланом 5. Нацрта закона којим се мења и допуњује члан 82. Закона, чиме се имајући у виду да се у пракси јавило као проблематично питање времена закључења уговора о раду, овим прецизира да високошколска установа својим актом регулише и време на које се закључује уговор о раду

Чланом 6. Нацрта закона врши се измена члана 83. Закона, чиме се, имајући у виду да су сарадници у настави и асистенти у радном односу, ангажовани у наставном процесу и имају право да студирају троструки број школских година потребних за реализацију студијског програма. (студирање уз рад, члан 109), треба омогућити да за време студија могу да буду поново бирани у дато звање. Тиме се омогућава задржавање младих на ВШУ и квалитетније извођење наставног процеса.

Чланом 7. Нацрта закона којим се мења члан 84. Закона, чиме се, имајући у виду да су сарадници у настави и асистенти у радном односу, ангажовани у наставном процесу и имају право да студирају троструки број школских година потребних за реализацију студијског програма. (студирање уз рад, члан 109), треба омогућити да за

време студија могу да буду поново бирани у дато звање. Тиме се омогућава задржавање младих на ВШУ и квалитетније извођење наставног процеса.

Чланом 8. Нацрта закона врши се измена члана 83а. тако што се бришу тачке 2-8, имајући у виду да се у пракси показало да страни партнери траже да делимично учествују у избору лектора, као и да постоји проблем у вези надокнаде за њихов рад, која би требало да уважава критеријуме конкретне државе, целисходније је да ова материја уређује одлуком министра.

Чланом 9. Нацрта закона мења се члан 100. Закона, имајући у виду да је у разговору са факултетима уочено је да неки од њих желе да уведу тест склоности, а нису у питању области спорта и уметности, код којих је тест раније предвиђен, те се сматра да је потребно дати могућност ВШУ да уведу додатно тестирање.

Чланом 10. Нацрта закона мења се члан 148. Закона, имајући у виду да се у претходном периоду већи број студената уписаних до 10. септембра 2005. године на свим нивоима студија, доставио је иницијативу за продужење завршетка студија по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија, те се продужава рок за завршетак студија на свим нивоима за три године. Сматрамо да је ово оптималан рок за завршењак студија по страим програмима.

Чланом 11. Нацрта закона мења се и допуњује члан 149. Закона, имајући у виду да су се након доношења важећег Закона о високом образовању јавили као спорни академски називи за студенте који су уписивали основне студије по плановима и програмима којима нису предвиђени ЕСПБ на установама које су у тренутку уписа студената имале решење о испуњености услова за почетак рада и обављање делатности, а акредитацију добиле накнадно, те се овом допуном изједначавају стечена права у складу са Законом.

Чланом 12. – 16. Нацрта закона којима се прописују одредбе у погледу Успостављање јединственог информационог система просвете, настоји се да се регулише проблем који се уочен у претходном периоду да високошколске установе нису уносиле податке у ЈИСП, што је обавеза у складу са Законом о основама система образовања и васпитања и Правилником о Јединственом информационом систему просвете. па је било потребно ово питање регилисати и у Закону о високом образовању.

Чланом 17. Нацрта закона којим се допуњује члан 136. прописује се казна у случају непоштовања обавезе уношења и ажурирања података у ЈИСП, имајући у виду то да је евидентно да већи број ВШУ није унео податке у ЈИСП, те се сматра да је неопходно да се казна предвиди да би се обезбедио унос података.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна средства у буџету Републике Србије.